

**Пояснювальна записка до
Прогнозу бюджету Мар'янівської територіальної громади
на 2027-2029 роки**

(0355200000)

(код бюджету)

I. Загальна частина

Прогноз бюджету Мар'янівської СТГ на середньостроковий період (далі – Прогноз) на 2027-2029 роки розроблено на підставі положень Бюджетного кодексу України, Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Закону України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", а також інших нормативно-правових актів, що регулюють бюджетний процес та міжбюджетні відносини в Україні.

Цей Прогноз є невід'ємною частиною системи стратегічного планування розвитку громади та відповідає цілям і пріоритетам, визначеним у наступних документах:

- *Державні стратегічні документи:* Державна стратегія регіонального розвитку України, пріоритети Програми діяльності Кабінету Міністрів України, Основні напрями бюджетної політики на відповідний середньостроковий період, а також цілі сталого розвитку.

Документи стратегічного планування громади: Стратегія розвитку Мар'янівської селищної територіальної громади до 2031 року, Програма економічного та соціального розвитку Мар'янівської селищної територіальної громади на 2026-2028 роки та середньострокову перспективу. Прогноз узгоджується із завданнями щодо забезпечення економічного зростання, підвищення якості життя населення, розвитку інфраструктури та зміцнення фінансової спроможності громади.

Метою Прогнозу бюджету громади, як документа середньострокового бюджетного планування є забезпечення реалістичного та ефективного планування фінансових ресурсів громади на трирічний період. Він слугує основою для формування щорічних проєктів рішень про бюджет СТГ, дозволяє оцінити довгострокові фінансові наслідки поточних рішень, а також сприяє підвищенню прозорості та передбачуваності бюджетного процесу. Прогноз забезпечує збалансованість бюджетних показників та спрямування ресурсів на реалізацію стратегічних пріоритетів громади.

На середньостроковий період основними завданнями бюджетної політики Мар'янівської СТГ є:

- *Зміцнення дохідної бази бюджету:* Забезпечення стабільного зростання власних доходів бюджету СТГ шляхом розширення податкової бази, ефективного управління комунальним майном та землями, залучення інвестицій та створення сприятливих умов для розвитку підприємництва.

- *Оптимізація видаткової частини:* Раціональне та ефективне використання бюджетних коштів, спрямоване на досягнення максимальних результатів при

мінімальних витратах, пріоритезація видатків відповідно до стратегічних цілей громади.

- *Забезпечення фінансової стабільності:* Дотримання бюджетної дисципліни, управління місцевим боргом, формування резервного фонду для реагування на непередбачені ситуації.

- *Прозорість та підзвітність:* Підвищення рівня відкритості та доступності інформації про бюджетний процес, залучення громадськості до обговорення бюджетних питань.

- *Підтримка соціальної сфери:* Забезпечення належного фінансування закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та культури, підвищення якості надання публічних послуг.

- *Розвиток інфраструктури:* Фінансування проєктів з будівництва, реконструкції та ремонту доріг, водопостачання, водовідведення, енергозбереження та інших об'єктів комунальної інфраструктури.

В рамках виконання завдань Прогнозу, у середньостроковій перспективі планується досягти наступних цілей та очікуваних результатів:

- **У сфері доходів:**

- *Ціль:* Стабільне зростання власних доходів бюджету СТГ на рівні 15% щорічно.

- *Очікувані результати:* Збільшення надходжень від податку на доходи фізичних осіб, плати за землю та єдиного податку, що дозволить зменшити залежність від трансфертів з державного бюджету.

- **У сфері освіти:**

- *Ціль:* Модернізація освітньої інфраструктури та підвищення якості освітніх послуг.

- *Очікувані результати:* Капітальний ремонт покрівлі з провадженням заходів енергозбереження Мар'янівського ліцею. Створення умов для рівного доступу до освіти шляхом розвитку інфраструктури перевезень.

- **У сфері охорони здоров'я:**

- *Ціль:* Покращення доступності та якості медичних послуг.

- *Очікувані результати:* Капітальний ремонт(заміна покрівлі і частини перекриття) Мар'янівської амбулаторії загальної практики сімейної медицини

- **У сфері житлово-комунального господарства:**

- *Ціль:* Покращення якості надання житлово-комунальних послуг та стану інфраструктури.

- *Очікувані результати:* Поточний ремонт доріг. Відновлення ,розвиток та модернізація інфраструктури централізованого водопостачання та водовідведення в тому числі з впровадженням альтернативних джерел енергії.

- **У сфері соціального захисту:**

- *Ціль:* Посилення соціального захисту вразливих верств населення.

- *Очікувані результати:* Забезпечення своєчасної виплати соціальних допомог, розширення спектру соціальних послуг, підтримка громадських організацій, що працюють у сфері соціального захисту. Розвиток мережі державних ветеранських просторів.

- **У сфері культури та спорту:**

- *Ціль:* Створення умов для розвитку культурного та спортивного життя громади.

- *Очікувані результати:* Проведення щорічних культурних та спортивних заходів, підтримка місцевих творчих колективів та спортсменів.

Існує ряд можливих ризиків, які можуть вплинути на невиконання прогностичних показників бюджету громади на 2027-2029 роки:

- **Макроекономічні ризики:**

- *Зниження темпів економічного зростання України:* Що може призвести до зменшення надходжень від податку на доходи фізичних осіб та інших місцевих податків і зборів.

- *Високий рівень інфляції:* Може спричинити зростання вартості товарів, робіт та послуг, що фінансуються з бюджету, та, відповідно, збільшення видатків.

- *Валютні коливання:* Можуть вплинути на вартість імпортованих товарів та послуг, а також на обсяги зовнішньоекономічної діяльності.

- *Зміни у бюджетному законодавстві:*

- *Перегляд системи міжбюджетних відносин:* Зміни у формулі розподілу трансфертів з державного бюджету можуть негативно вплинути на дохідну частину бюджету СТГ.

- **Зміни податкового законодавства:** Перегляд ставок податків та зборів, джерел їх надходжень може зменшити власні доходи громади.

- **Зовнішні та форс-мажорні обставини:**

- *Продовження або ескалація військових дій:* Має значний негативний вплив на економіку, інвестиційну привабливість та соціальну стабільність, що безпосередньо відбивається на бюджетних надходженнях та потребах у видатках.

- *Природні катаклізми, епідемії:* Можуть вимагати значних непередбачених витрат з бюджету на ліквідацію наслідків.

- **Внутрішні ризики:**

- *Низька ефективність адміністрування місцевих податків та зборів:* Неповне та несвоєчасне надходження коштів до бюджету.

- *Неефективне використання бюджетних коштів:* Недосягнення запланованих результатів при виконанні бюджетних програм.

- *Невиконання планів з реалізації інвестиційних проєктів:* Затягування термінів або збільшення вартості проєктів.

- *Демографічні зміни:* Відтік населення, що працює, може призвести до зменшення надходжень від ПДФО.

Для мінімізації зазначених ризиків громада передбачає постійний моніторинг економічної ситуації, оперативне реагування на зміни в законодавстві, підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами, а також диверсифікацію джерел доходів та планування видатків з урахуванням можливих викликів.

II. Основні прогностичні показники економічного та соціального розвитку

Економіка України у 2025 році продовжила адаптуватись до кризових реалій війни. За даними Держстату, зростання реального валового внутрішнього продукту у 2025 році порівняно з 2024 роком становило 2,9 відсотка. Основними чинниками економічного відновлення у 2025 році було зростання кінцевих споживчих витрат домашніх господарств, експорту товарів і послуг та валового нагромадження основного капіталу. Водночас економічне зростання у 2025 році стримували нижчий, порівняно з 2024 роком, врожай, продовження бойових дій, ракетні атаки на енергосистему, дисбаланси на ринку праці.

Протягом 2025 року економіка громади, як і країни в цілому, розвивалася під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, що різноспрямовані позначилося на загальних показниках розвитку.

Незважаючи на те, що громада втратила у 2025 році досить важливого платника податків ТОВ «Завод „Горсталь“», вдалося виконати дохідної частини бюджету з показником 108,9 відсотка.

Основними бюджетотворюючими підприємствами та організаціями, які сплатили найбільші суми податку на доходи фізичних осіб за II квартал 2026 року є: ТЗОВ «Волинь-Агроцентр», ПрАТ «Агросвіт Волинь», ФГ «Агролекс», ФГ «Євгена Шелепіни», ЗАТ «Волинь-Агросервіс», ТОВ «Котлоенергопроект».

За підсумками 2025 року до бюджету Мар'янівської селищної територіальної громади надійшло 101502,3 тис. грн:

- власних доходів місцевого бюджету 37632,2 тис. грн;
- трансфертів з державного та місцевого бюджету 63870,1 тис. грн.

(в т.ч. по загальному фонду 99310,5 тис. грн, по спеціальному фонду 2191,8 тис. грн), що становить 100,35% до уточненого річного плану. У порівнянні з 2024 роком надходження доходів збільшилося на 14879,9 тис. грн (враховуючи міжбюджетні трансферти).

Загальний фонд бюджету (без урахування міжбюджетних трансфертів) за звітний період виконано у сумі 35648,9 тис. грн, що становить 108,9% до уточненого річного плану або на 2610,9 тис. грн більше як у звітному періоді минулого року.

Дохідна частина бюджету виконана на належному рівні, що дало змогу забезпечити фінансування першочергових видатків громади.

За результати роботи першого півріччя 2026 року доходи загального фонду бюджету територіальної громади (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) склали 74 466,4 тис. грн, що становить 104,22 %. Доходи без урахування міжбюджетних трансфертів склали 23 986,7 тис. грн, що становить 111,54%.

Прогноз бюджету громади сформовано з урахуванням основних прогнозних макропоказників економічного та соціального розвитку України, визначених Міністерством економіки України, а також показників, визначених на відповідні бюджетні періоди Бюджетною декларацією, які враховано під час визначення показників прогнозу бюджету громади на середньостроковий період.

III. Загальні показники бюджету

Прогноз бюджету СТГ на 2027-2029 роки містить ключові узагальнені показники, що відображають фінансову основу громади на середньострокову перспективу.

Прогноз бюджету Мар'янівської селищної територіальної громади до 2030 року.

Загальні показники доходів і фінансування бюджету на 2027-2029 роки наведені в **Додатку 1** до цього Прогнозу. (Додаток 1 є окремим документом у вигляді таблиці з детальними цифрами).

- **Доходи бюджету:** Прогнозується зростання загального обсягу доходів, що забезпечуватиметься за рахунок збільшення власних надходжень та надходження трансфертів з державного бюджету. Особливу увагу приділено потенціалу збільшення надходжень від податку на доходи фізичних осіб, місцевих податків і зборів.

- **Видатки бюджету:** Граничні показники видатків сформовані з урахуванням пріоритетів, визначених Стратегією розвитку громади, та відповідають завданням бюджетної політики на середньостроковий період. Пріоритет надається фінансуванню соціальної сфери, розвитку інфраструктури та забезпечення життєдіяльності громади.

- **Показників міжбюджетних трансфертів:**

Назва	2027 рік	2028 рік	2029 рік
Освітня субвенція	43200000	47045400	50456500
Базова дотація	28343100	33917400	39151400
			*
Разом	71543100	80962800	89607900

- **Показників бюджету розвитку:** Прогнозні показники доходів та видатків бюджету розвитку, спрямовані на реалізацію інвестиційних проєктів громади.

IV. Показники доходів бюджету

Прогноз доходів бюджету на 2027—2029 роки враховує основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку України та основні пріоритетні завдання бюджетної і фінансової політики, спрямовані на забезпечення збалансування фінансів громади. На формування показників доходів бюджету Мар'янівської селищної територіальної громади на середньостроковий період суттєвий вплив матимуть наступні фактори:

- Зміни до нормативно-правових актів:

- **Податкове законодавство:** Очікувані (або потенційні) зміни до Податкового кодексу України, що стосуються ставок місцевих податків і зборів, податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), плати за землю, єдиного податку, можуть як збільшити, так і зменшити надходження до бюджету громади. Наприклад, відновлено зарахування до державного бюджету податку на доходи фізичних осіб у розмірі 4 відсотки, що тимчасово спрямовувався до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, за рахунок відповідного зниження нормативу відрахування такого податку до загального фонду державного бюджету

- *Бюджетне законодавство*: Зміни у Бюджетному кодексі України, що регулюють міжбюджетні відносини та розподіл державних трансфертів (освітня та інші субвенції, дотації), безпосередньо впливають на обсяг фінансових ресурсів громади.

- Зміни місцезнаходження суб'єктів господарювання - *платників податків*: Перереєстрація платників податків з території громади може суттєво вплинути на надходження ПДФО та єдиного податку. Постійно проводиться моніторинг щодо динаміки зміни місцезнаходження таких суб'єктів.

- *Соціально-економічні фактори*: Динаміка середньої заробітної плати, рівень зайнятості населення, розвиток малого та середнього бізнесу, обсяги реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) безпосередньо корелюють з обсягами податкових надходжень, особливо від ПДФО та єдиного податку.

- *Інвестиційна активність*: Залучення нових інвестицій та реалізація інвестиційних проєктів сприятиме створенню нових робочих місць, збільшенню фонду оплати праці та, як наслідок, зростанню податкових надходжень.

Детальні прогностичні показники за основними видами доходів бюджету громади на 2027-2029 роки наведені в Додатку 2 до цього Прогнозу. (Додаток 2 є окремим документом у вигляді таблиці з детальними цифрами).

Додаток 2 містить детальну розшифровку надходжень за такими основними категоріями:

- **Податкові надходження:**

- Податок на доходи фізичних осіб
- Податок на майно (плата за землю, податок на нерухоме майно, транспортний податок)
- Єдиний податок
- Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів
- Інші податкові надходження

- **Неподаткові надходження:**

- Адміністративні штрафи та інші санкції
- Адміністративні послуги
- Державне мито
- Інші неподаткові надходження

- **Трансфери:**

- Освітня субвенція
- Базова дотація

V. Показники фінансування бюджету

У цьому розділі представлено всебічний аналіз та прогноз боргової політики територіальної громади, а також ключові показники фінансування бюджету на середньострокову перспективу. Основною метою боргової політики є забезпечення фінансової стабільності та стійкості бюджету Мар'янівської СТГ, мінімізація ризиків, пов'язаних із борговим навантаженням,

та ефективно використання залучених коштів для реалізації пріоритетних напрямків розвитку громади.

Значний обсяг публічних інвестицій, спрямований на підготовку та реалізацію проєктів та програм представлено у **Додатку 5** Прогнозу (Додаток 5 є окремим документом у вигляді таблиці з детальними цифрами). Ці інвестиції є ключовим інструментом для модернізації інфраструктури, розвитку економіки та покращення соціальних послуг. Проєкти обиратимуться відповідно до середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій громади, що гарантує їхню актуальність та ефективність.

VI. Показники видатків бюджету

Прогноз бюджету громади на 2027-2029 роки відображає основні напрями використання бюджетних коштів у середньостроковій перспективі.

Видатки бюджету громади спрямовані на реалізацію цілей державної, регіональної та місцевої політик у відповідних сферах. Головні розпорядники коштів бюджету СТГ здійснюватимуть свою діяльність відповідно до наступних пріоритетів:

- **Освіта:**

- **Ціль політики:** Забезпечення якісної та доступної освіти, розвиток сучасної освітньої інфраструктури.

- *Показники досягнення:*

- Капітальний ремонт покрівлі з провадженням заходів енергозбереження Мар'янівського ліцею;
- 80 відсотків оснащення класів сучасним обладнанням;
- поточний ремонт харчоблоків;
- рівень охоплення дітей дошкільною освітою довести до 90 відсотків,
- створення умов для рівного доступу до освіти шляхом розвитку інфраструктури перевезень.

- **Охорона здоров'я:**

- **Ціль політики:** Покращення доступності та якості медичних послуг, профілактика захворювань.

- *Показники досягнення:*

- капітальний ремонт(заміна покрівлі і частини перекриття) Мар'янівської амбулаторії загальної практики сімейної медицини

- **Соціальний захист та соціальне забезпечення:**

- **Ціль політики:** Забезпечення соціального захисту вразливих верств населення, розвиток системи соціальних послуг.

- *Показники досягнення:*

- охоплення соціальними послугами – до 90 відсотків населення що потребує такої допомоги;
- збільшення кількості нових соціальних послуг на 4 послуги (натуральна допомога, підтримане проживання, супровід осіб з інвалідністю),
- розвиток мережі державних ветеранських просторів.

- **Культура та спорт:**

- *Ціль політики:* Розвиток культурного потенціалу громади, популяризація здорового способу життя.

- *Показники досягнення:*

- збільшення кількості дітей залучених до спортивних секцій на 25 відсотків;
- кількість проведених культурних та спортивних заходів.

Житлово-комунальне господарство та інфраструктура:

- *Ціль політики:* Модернізація комунальної інфраструктури, покращення якості житлово-комунальних послуг, розвиток дорожньої мережі.

- *Показники досягнення:*

- відремонтувати дороги в населених пунктах громади;
- оновлення мереж водопостачання та водовідведення в населених пунктах;
- зменшення стихійних сміттєзвалищ на 10 відсотків.

Економічний розвиток та інвестиції:

- *Ціль політики:* Сприяння економічному зростанню, залучення інвестицій, розвиток підприємництва.

- *Показники досягнення:*

- залучення інвестицій;
- збільшення кількості суб'єктів малого та середнього бізнесу на 15 відсотків.

При формуванні показників видатків бюджету громади на 2027-2029 роки враховуються *гендерні та кліматичні аспекти:*

- **Гендерні аспекти:** Аналізується вплив бюджетних програм та послуг на жінок та чоловіків, дівчат та хлопців з метою забезпечення рівного доступу до ресурсів та можливостей, враховуються потреби різних гендерних груп при плануванні видатків на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, спорт та культуру.

- **Кліматичні аспекти:** Видатки спрямовуються на впровадження заходів з адаптації до зміни клімату та пом'якшення його наслідків. Це включає фінансування проєктів з енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії, озеленення територій, управління відходами, а також проєктів, що підвищують стійкість громади до кліматичних ризиків (наприклад, повені, посухи).

Зміни до нормативно-правових актів:

- *Бюджетне законодавство:* Зміни до Бюджетного кодексу України щодо делегованих повноважень, нормативів фінансового забезпечення, системи міжбюджетних трансфертів можуть вплинути на обсяги та структуру видатків громади.

- *Галузеве законодавство:* Зміни у законодавстві щодо освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо можуть вимагати перерозподілу видатків або збільшення фінансування певних напрямків.

- **Зміни у мережі бюджетних установ/закладів та у структурі та чисельності їх працівників:** Оптимізація мережі закладів (реорганізація шкіл), зміна штатної чисельності працівників, перегляд умов оплати праці впливатиме на видатки на утримання бюджетних установ.

- **Зміни кількості отримувачів публічних послуг:** Зміна демографічної ситуації (зменшення народжуваності, збільшення смертності, міграція),

кількість осіб, що потребують соціального захисту, кількість учнів впливають на обсяги видатків у соціальній сфері.

- **Зміни кількості суб'єктів кредитування та суб'єктів господарювання комунального сектору економіки:** Зміна фінансових потреб комунальних підприємств впливає на показники кредитування.

- **Зовнішні та форс-мажорні обставини:** Воєнний стан в країні, ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій можуть спричинити необхідність непередбачених видатків.

Граничні показники видатків бюджету громади головним розпорядникам бюджетних коштів на 2027-2029 роки наведені в **Додатку 3** до цього Прогнозу (Додаток 3 є окремим документом у вигляді таблиці з детальними цифрами). Ці показники визначають максимальні обсяги фінансування для кожного головного розпорядника коштів відповідно до їхніх функцій та завдань.

Граничні показники видатків бюджету за Типовою програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету на 2027-2029 роки наведені в **Додатку 4** до цього Прогнозу (Додаток 4 є окремим документом у вигляді таблиці з детальними цифрами). Ці показники деталізують видатки за конкретними бюджетними програмами, що дозволяє відстежувати ефективність використання коштів у розрізі функціональних напрямків.

VII. Інші положення та показники прогнозу бюджету

Цей розділ доповнює прогноз бюджету важливими елементами, що не були деталізовані у попередніх частинах, але є критично важливими для формування проєкту рішення про місцевий бюджет на середньостроковий період.

Прогноз базується на оптимістичних, але реалістичних припущеннях щодо економічного розвитку країни та регіону, стабільності податкового законодавства та відсутності значних макроекономічних шоків. Очікується, що темпи інфляції та основні соціальні стандарти (мінімальна заробітна плата, прожитковий мінімум) відповідатимуть державним прогнозним показникам. Потенційні ризики, пов'язані з воєнною ситуацією, можливі зміни у міжбюджетних трансфертах, коливання цін на енергоносії, будуть перебувати під постійним моніторингом, а у разі їх реалізації передбачається оперативна адаптація бюджетної політики. Усі положення та показники прогнозу узгоджуються з Стратегією розвитку територіальної громади до 2031 року та спрямовані на досягнення її ключових цілей, включаючи розвиток інфраструктури, підвищення якості соціальних послуг та стимулювання місцевої економіки.

Невід'ємними частинами цього Прогнозу є додатки які містять деталізовані прогнозні показники фінансування бюджету та публічних інвестицій відповідно.

Начальник фінансового відділу

Олена ПАСІЧНИК